

Sygn. akt V AGa 374/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 lipca 2021r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach V Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Irena Piotrowska
Protokolant:	Anna Fic-Bojdoł

po rozpoznaniu w dniu 14 lipca 2021r. w Katowicach

na rozprawie

sprawy z powództwa K. G. (G.)

przeciwko (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w K.

o uchylenie uchwał

na skutek apelacji obu stron

od wyroku częściowego Sądu Okręgowego w Katowicach

z dnia 14 lipca 2020r., sygn. akt XIII GC 351/17

1. oddała obie apelacje;
2. znosi wzajemnie między stronami koszty postępowania apelacyjnego.

	SSA Irena Piotrowska	
--	----------------------	--

Sygn. akt V AGa 374/20

UZASADNIENIE

Powód K. G. wniósł o uchylenie uchwał Zwyczajnego Zgromadzenia Wspólników pozwanej spółki (...) spółki z o.o. w K. z dnia 28 czerwca 2017 r.: nr (...), (...), (...) oraz (...) wnosząc jednocześnie o zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda zwrotu kosztów postępowania. Rozstrzygnięcie dotyczące uchwały nr (...) zostało dokonane osobnym orzeczeniem.

W odpowiedzi na pozew pozwana wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej kosztów procesu.

Zaskarżonym wyrokiem częściowym Sąd Okręgowy w Katowicach: 1) uchylił uchwałę z dnia 28 czerwca 2017 r. Zwyczajnego Zgromadzenia Wspólników (...) sp. z o.o. w K. nr (...) w części, tj. co do § 1 tej uchwały, w zakresie wyłączenia od podziału zysku netto wynikającego z zatwierdzonego sprawozdania finansowego (...) sp. z o.o. w K. za rok 2016 na kwotę 4 480 656,71 zł i przeznaczenia części tego zysku w kwocie 4 255 656,71 zł na kapitał zapasowy; 2) oddalił powództwo o uchylenie uchwały z dnia 28 czerwca 2017 r. Zwyczajnego Zgromadzenia Wspólników (...) sp. z o.o. w K., nr (...) w części, tj. co do § 1., § 3. ust. 1, § 4., § 5 tej uchwały, a także § 6, w zakresie w jakim odnosi się do § 1., § 3. ust. 1, § 4., § 5 tej uchwały; 3) uchylił uchwałę z dnia 28 czerwca 2017 r. Zwyczajnego Zgromadzenia Wspólników (...) sp. z o.o. z siedzibą w K., podjętą pod numerem (...) – w całości.

W motywach tego rozstrzygnięcia wskazano na następujące ustalenia faktyczne oraz ich ocenę prawną. Pozwana spółka została zawiązana umową z dnia 23 marca 2004 r., zwaną dalej: Umową i została wpisana do Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem KRS (...). Przedmiotem działalności spółki jest aktualnie przede wszystkim leczenie niepłodności, a nadto szeroko rozumiana działalność medyczna – praktyka lekarska, wykonywanie zabiegów operacyjnych, szpitalnictwo, działalność paramedyczna, działalność pielęgniarek i położnych, prowadzenie apteki ogólnodostępnej, badania kliniczne.

Na dzień 31 grudnia 2016 r. kapitał zakładowy Spółki wynosił 60 000 zł i dzielił się na 600 równych i niepodzielnych udziałów po 100 zł każdy. Udziały w spółce posiadali M. K., G. Ć. oraz K. G., każdy po 200 udziałów.

Zgodnie z § 14 ust. 1 Umowy, wspólnicy mają prawo do czystego zysku wynikającego z rocznego bilansu dzielonego pomiędzy wspólników w stosunku do posiadanych przez nich udziałów, stosownie do treści § 17 podjęcia uchwały przez Zgromadzenie Wspólników wymagają m.in. sprawy tworzenia funduszy: zapasowego, rezerwowego i innych. Na podstawie § 24 Umowy, Spółka może tworzyć kapitały i fundusze rezerwowy, rozwoju, aktualizacji środków trwałych, zapasowy oraz inne docelowo.

Wskazano, że powód był jednym z założycieli pozwanej i do 2015 r. pełnił funkcję członka zarządu spółki, będąc odpowiedzialnym za jej sprawy medyczne. Zakończenie działalności powoda jako członka zarządu spółki spowodowane było ostrym konfliktem, pomiędzy powodem, a innym ze wspólników – również lekarzem, tj. M. K..

Podano, że powód, w okresie 2016 r. wystąpił do Sądu Rejonowego (...) w (...) o zobowiązanie zarządu pozwanej do udzielenia informacji oraz udostępnienia dokumentów spółki, w tym podjętych uchwał zarządu od dnia 1 stycznia 2016 r., protokołów zarządu od dnia 1 stycznia 2016 r., umów zawartych przez spółkę od dnia 1 stycznia 2016 r., których wartość świadczenia przekracza jednorazowo kwotę 5 000 zł wraz z aneksami oraz umów szkoleniowych, bilansu rachunków i strat za 2015 r. i I kwartał 2016 r., loginów i innych kodów dostępu, umów i aneksów do umów o pracę zawartych po 1 stycznia 2016 r., wniosków o wydanie decyzji administracyjnych oraz decyzji administracyjnych wydanych w stosunku do spółki po 1 stycznia 2016 r., zestawienia wydatków zarządu spółki za okres od 1 stycznia 2016 r. Na skutek tego wniosku udzielono powodowi uprawnienia do udostępnienia do wglądu uchwał, protokołów, umów, bilansu oraz zestawienia wydatków zarządu. Ustalono, że w okresie od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia 31 grudnia 2016 r. rachunek zysków i strat pozwanej spółki wykazał zysk netto w wysokości 4 480 657 zł (5 417 763 zł brutto). W powyższym okresie spółka zatrudniała łącznie 73 osoby w ramach umowy o pracę, na podstawie umów zlecenia i o dzieło zatrudnionych było 58 osób, a nadto 40 lekarzy. W sprawozdaniu zarządu za 2016 r. wskazano, że jednym z głównych ryzyk, które mogą wpłynąć na działalność spółki jest ryzyko działalności konkurencyjnej byłego wiceprezesa – K. G., w tym ryzyko podejmowania przezeń działań destrukcyjnych wymierzonych w (...) sp. z o.o. oraz zarząd spółki. Jednocześnie w sprawozdaniu tym określono, że wskaźnik płynności bieżącej, jak i wskaźnik płynności szybkiej oraz wskaźnik płynności gotówkowej spółki wskazują na „nadmierne rezerwy gotówkowe”, a nadto wskaźnik płynności szybkiej (quick ratio) na „nieefektywną strukturę wykorzystywania posiadanych kapitałów własnych i nie wykorzystywanie zgromadzonego kapitału dla uzyskiwania zysku z działalności finansowej”.

W dniu 22 czerwca 2016 r. odbyło się Zwyczajne Zgromadzenie Wspólników pozwanej spółki. Zgodnie z podjętą uchwałą nr (...) Zgromadzenie Wspólników postanowiono przeznaczyć zysk za rok obrotowy 2015 w kwocie 5 345 146,04 zł oraz zysk za lata ubiegłe w kwocie 588 960,51 zł na kapitał zapasowy. Podniesiono, że na dzień 31 grudnia

2016 r. pozwana posiadała wierzytelności wobec wspólników w łącznej kwocie 13 934 324,66 zł, z czego wierzytelność wobec M. K. w kwocie 4 646 480,90 zł, wobec K. G. w kwocie 4 642 378,99 zł oraz wobec G. Ć. w kwocie 4 645 464,77 zł. Wierzytelności te wynikały z darowizn udziałów członkom rodzin wspólników spółki.

W dniu 28 czerwca 2017 r. odbyło się Zwyczajne Zgromadzenie Wspólników spółki (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w K.. W trakcie Zgromadzenia podjęte zostały zaskarżone uchwały, tj.:

a) uchwała nr (...) w sprawie podziału zysku za rok 2016, na podstawie której postanowiono zysk netto wynikający z zatwierdzonego Sprawozdania finansowego (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w K. za rok 2016 w kwocie 4 480 656,71 zł wyłączyć od podziału i przeznaczyć na kapitał zapasowy w kwocie 4 255 656,71 zł, a w kwocie 225 000 zł na fundusz premiowy dla członków Zarządu.

Wspólnik – powód – głosował przeciwko uchwale, a jego pełnomocnik zażądał zaprotokołowania sprzeciwu.

Ustalono, że głównymi powodami podjęcia tej uchwały przez pozostałych wspólników były:

- chęć zabezpieczenia przez spółkę środków finansowych na spłatę zobowiązań na rzecz wspólników do 2025 r. w łącznej kwocie ponad 20 milionów złotych, a nadto bieżących odsetek od tej kwoty, wynikających z operacji „optymalizacji podatkowej”, polegającej na darowaniu udziałów w spółce osobom najbliższym wspólnikom, a następnie zwrotnemu darowaniu przez tych najbliższych udziałów aktualnym wspólnikom,

- potrzeba bieżącej wymiany sprzętowej oraz zakupu nowego sprzętu medycznego,

- zabezpieczenie stabilności finansowej pozwanej spółki w obliczu konieczności spłaty kredytu, wzrostu kosztów oraz działań konkurencji;

b) uchwała nr (...) w sprawie zasad wynagradzania i premiowania członków Zarządu, na podstawie której postanowiono ustalić następujące zasady wynagradzania członków zarządu:

- (§ 1) wynagrodzenie miesięczne z tytułu pełnienia funkcji Prezesa Zarządu (wspólnika M. K.), w tym kierowania pracami Zarządu w kwocie 60 000 zł netto,

- wynagrodzenie miesięczne z tytułu pełnienia funkcji Wiceprezesa Zarządu (W. W.) w kwocie 11 000 zł netto. Kwoty powyższych wynagrodzeń (§ 1 ust. 2) miały podlegać corocznemu wzrostowi o procent ustalony uchwałą wspólników.

Na podstawie § 2 tej uchwały, Członkom Zarządu przysługiwać miała premia z zysku Spółki wynikającego z zatwierdzonego sprawozdania finansowego za rok poprzedni w wysokości 5% zysku netto, wypłacana z funduszu premiowego wydzielonego z kapitału rezerwowego Spółki. Postanowiono, że premia będzie wypłacana poszczególnym członkom Zarządu w ten sposób, iż Prezes Zarządu otrzyma 95% premii, a Wiceprezes Zarządu 5% premii.

Na podstawie § 3 ust. 1 tej uchwały wynagrodzenie, o którym mowa miało być wypłacane miesięcznie w terminie do 10 dnia kolejnego miesiąca za miesiąc poprzedni. Zgodnie z § 4 tej uchwały, Członkom Zarządu przysługiwało prawo do korzystania ze sprzętu biurowego, telefonów komórkowych, samochodów stanowiących środki trwałe Spółki do celów służbowych.

Stosownie z § 5 tej uchwały, Członkom Zarządu przysługiwało prawo do korzystania z grupowego ubezpieczenia na życie w Spółce.

W myśl § 6 tej uchwały, uchwała wchodziła w życie z dniem podjęcia, a prawo do premii z zysku rozpoczynało się z tytułu wyniku finansowego za rok 2016.

Wspólnik – powód – głosował przeciwko uchwale, a jego pełnomocnik zażądał zaprotokołowania sprzeciwu. Głównym powodem podjęcia takiej uchwały przez pozostałych wspólników był fakt wzrostu obowiązków przez pozostałych członków zarządu po odwołaniu powoda z jego grona oraz fakt, że w zakresie obowiązków prezesa zarządu – M. K.

znajduje się przeważająca ilość obowiązków, zarówno związanych z zarządzaniem spółką, jako podmiotem obrotu handlowego, jak i sprawami medycznymi spółki;

c) uchwała nr (...) w sprawie zmiany Umowy Spółki, na podstawie której postanowiono zmienić Umowę Spółki w ten sposób, iż w treści Umowy spółki dodano § 17a o brzmieniu „ § 17a Rozporządzenie prawem lub zaciągnięcie zobowiązania do świadczenia o wartości dwukrotnie przewyższającej wysokość kapitału zakładowego nie wymaga uchwały wspólników”.

Wspólnik – powód – głosował przeciwko uchwale, a jego pełnomocnik zażądał zaprotokołowania sprzeciwu.

Wskazano, że głównym powodem podjęcia tej uchwały był fakt, że w związku z profilem działalności spółki zawierane kontrakty, w tym w szczególności z NFZ oraz zakup sprzętu, obejmują kwoty znacznie przekraczające wartość dwukrotności kapitału zakładowego, a nadto fakt, że powód prowadzi działalność zawodową w konkurencyjnej klinice leczenia niepłodności i w związku z tym nie powinien posiadać wglądu do wszystkich dokumentów.

Podano, że wydatki spółki na skutek podwyżki wynagrodzenia miesięcznego dla Członków Zarządu, wyniosą 71 000 zł, natomiast miesięczne wynagrodzenie uprzedniego zarządu 3-osobowego wynosiło kwotę 73 871 zł.

Na podstawie opinii biegłego przyjęto, że wyniki finansowe spółki, w tym utrzymywanie płynności finansowej gwarantujące spłatę bieżących zobowiązań oraz możliwości inwestowania, pozwalają na podwyższenie wynagrodzeń członków zarządu, określonych w treści § 1 uchwały z dnia 28 czerwca 2017 r. Zwyczajnego Zgromadzenia Wspólników (...) sp. z o.o. z siedzibą w K., podjętej pod numerem (...).

Odwołując się do treści art. 249 § 1 k.s.h., art. 250 pkt 2 k.s.h. i art. 251 k.s.h. uznano, że powód posiadał legitymację czynną w sprawie, albowiem w dacie podejmowania zaskarżonych uchwał był wspólnikiem pozwanej spółki, reprezentujący powoda pełnomocnik głosował przeciwko podjęciu każdej z zaskarżonych uchwał, a po ich powzięciu każdorazowo żądał zaprotokołowania sprzeciwu. Ponadto powództwo w sprawie zostało wytoczone w dniu 5 lipca 2017 r., a zatem z zachowaniem wynikającego z art. 251 k.s.h. terminu.

Wskazano, że w bieżącym orzecznictwie powszechnie przyjmuje się, iż dla uwzględnienia powództwa z art. 249 § 1 k.s.h. niezbędne jest stwierdzenie kumulatywnego spełnienia co najmniej dwóch przesłanek wadliwości uchwały. Podniesiono, że w granicach wynikających z art. 249 § 1 k.s.h. możliwe są następujące warianty: uchwała jest sprzeczna z umową spółki i jednocześnie godzi w interesy spółki, uchwała jest sprzeczna z umową spółki i jednocześnie ma na celu pokrzywdzenie wspólnika, uchwała jest sprzeczna z dobrymi obyczajami i jednocześnie godzi w interesy spółki bądź uchwała jest sprzeczna z dobrymi obyczajami i ma na celu pokrzywdzenie wspólnika

W odniesieniu do zakresu rozstrzygnięcia zawartego w punkcie 1. wyroku częściowego zaznaczono, że powód określił podstawy faktyczne zaskarżenia § 1 uchwały z dnia 28 czerwca 2017 r. Zwyczajnego Zgromadzenia Wspólników (...) sp. z o.o. z siedzibą w K., podjętej pod numerem (...) jako: sprzeczność z umową spółki, pokrzywdzenie wspólnika i godzenie w interes spółki oraz dobre obyczaje. Podniesiono, że powód uzasadniając zarzut sprzeczności tej uchwały z umową spółki wskazał na fakt, iż „spółka nie posiada utworzonego funduszu premiowego dla Zarządu”, niemniej jednak wyrok częściowy objął „jedynie” część uchwały dotyczącą wyłączenia od udziału zysku netto i przeznaczenia go w kwocie 4 255 656,71 zł na kapitał zapasowy, nie dotyczył natomiast przeznaczenia części zysku w kwocie 225 000 zł na „fundusz premiowy” – określony w dalszej części zaskarżonej uchwały – dla członków zarządu, albowiem w tym zakresie zostało wydane osobne postanowienie o zawieszeniu niniejszego postępowania, a to wobec toczenia się przed tutejszym Sądem sprawy o sygnaturze XIV.GC 488/19 (poprzednio: XIV.GC 361/18). W sprawie tej ten sam powód żąda uchylecia uchwały nr (...) z dnia 29 czerwca 2018 r. pozwanej spółki zmieniającej § 2 uchwały z dnia 28 czerwca 2017 r. Zwyczajnego Zgromadzenia Wspólników (...) sp. z o.o. z siedzibą w K., podjętej pod numerem (...). Podkreślono, że określenia „fundusz premiowy” oraz jego „roczny poziom” (5%) zostały wskazane w treści § 2 uchwały z dnia 28 czerwca 2017 r. Zwyczajnego Zgromadzenia Wspólników (...) sp. z o.o. z siedzibą w K., podjętej pod numerem (...), a zatem rozstrzygnięcie w sprawie XIV.GC 488/19 (co do zmiany tej uchwały), czy zaskarżona treść § 2 uchwały z dnia 28 czerwca 2017 r. Zwyczajnego Zgromadzenia Wspólników (...) sp. z o.o. z siedzibą w K., podjętej pod

numerem (...) faktycznie tworzy „inny fundusz” w rozumieniu § 17.i) i § 24 umowy spółki oraz czy co do zasady 5% zysku netto (w kwocie 225 000 zł za rok 2016) powinno zostać przeznaczone jako premie, przesądzi o potencjalnym naruszeniu przez zaskarżoną uchwałę tej umowy i będzie posiadało dla niniejszej sprawy charakter prejudycjalny.

Podano, że uwzględnienie roszczenia powoda nastąpiło ze względu na sprzeczność zaskarżonej uchwały – w zakresie określonym w treści punktu 1. wyroku – z dobrymi obyczajami i przy jednoczesnym celu pokrzywdzenia wspólnika.

Zaznaczono, że pojęcie „dobrych obyczajów” odnosi się nie tylko do uczciwości kupieckiej skierowanej na zewnątrz funkcjonowania spółki, lecz także przede wszystkim do stosunków wewnętrznych w spółce, w tym relacji pomiędzy wspólnikami, co nawiązuje do kryterium ogólnej normy przyzwoitego zachowania (por. np. wyrok SA w Katowicach z dnia 26 marca 2009 r., sygn. akt V ACa 49/09, OSA 2010, nr 7, poz. 19), które obowiązywać powinny tym bardziej, jeśli pomiędzy wspólnikami dochodzi do konfliktu.

Pojęcie „pokrzywdzenia wspólnika” oznacza, że w wyniku uchwały jego pozycja w spółce zostaje zachwiana zarówno w kontekście uprawnień majątkowych, jaki co do jego statusu wspólnika (por. np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 czerwca 2010 r., III CSK 290/09, OSNC-ZD 2011, nr 1, poz. 10).

Przyjęto, że co do zasady wyłączenie wspólnika od udziału w zysku może stanowić kumulatywne spełnienie przesłanek określonych w treści art. 249 § 1 k.s.h. w zakresie zarówno dobrych obyczajów kupieckich, jak i pokrzywdzenia wspólnika (por. np. wyrok Sądu Najwyższego, III CSK 150/13, nie publ.), gdyż uprawnienie do udziału w wypracowanym przez spółkę zysku rocznym podyktowane jest oczekiwaniem na dywidendę, zwłaszcza gdy wspólnik mniejszościowy, który nie pracuje w spółce, w zasadzie pozbawiony jest innych korzyści związanych z wynikiem finansowym spółki. Uznano, że akcentowana przez stronę pozwaną okoliczność, iż powód oraz pozostali wspólnicy – otrzymuje i otrzymywać będzie do 2025 r. od spółki łącznie kilkumilionowe świadczenie pieniężne związane z „optymalizacją podatkową” dokonaną kilka lat wcześniej nie ma znaczenia. Wskazano, że sytuacja finansowa pozwanej spółki zawarta w treści sprawozdania zarządu za 2016 r. obrazowała, że zarówno wskaźnik płynności bieżącej, jak i wskaźnik płynności szybkiej oraz wskaźnik płynności gotówkowej spółki wskazują na „nadmierne rezerwy gotówkowe”, a nadto wskaźnik płynności szybkiej (quick ratio) na „nieefektywną strukturę wykorzystywania posiadanych kapitałów własnych i nie wykorzystywanie zgromadzonego kapitału dla uzyskiwania zysku z działalności finansowej”. Skoro zatem spółka nie była w stanie rozdysponować przychodu za 2016 r. zarówno na spłatę zobowiązań wspólników wynikających z operacji „optymalizacji podatkowej”, dokonanie bieżącej wymiany sprzętowej i zakupu nowego sprzętu medycznego, a jednocześnie spółka posiada „nadpłynność” w stosunku do już posiadanych kapitałów własnych, to wyłączenie spod podziału wypracowanego zysku uznano za godzenie zarówno w zasadę dobrych obyczajów kupieckich, jak i działanie mające na celu pokrzywdzenie mniejszościowego wspólnika – powoda w niniejszej sprawie. Podkreślono, że powód – jak wynikało z treści protokołu, do którego wpisano zaskarżone uchwały – proponował skonsumowanie na dywidendę tylko połowy zysku. Podano, że zaangażowanie się powoda w działalność medyczną o charakterze konkurencyjnym oraz ryzyko wykorzystania przez powoda środków przypadłych z dywidendy na rozwijanie tej działalności nie ma wpływu na dokonana oceną, gdyż spółka posiada w tym zakresie potencjalnie odrębne i adekwatne środki ochrony prawnej. Przyznano, że niewątpliwie profil działalności pozwanej spółki w warunkach silnej konkurencji rynkowej oraz wzrostu wymagań pacjentów co do oferowanych usług może wymagać przeznaczenia zysku na zasilenie kapitału zapasowego, a zatem samo w sobie przeznaczenie zysku spółki na kapitał zapasowy nie godzi w interes spółki, niemniej jednak po pierwsze nie powinno to powodować w tej konkretnej sytuacji wyłączenia powoda od udziału w zysku w ogóle, a po wtóre Sąd Okręgowy w ramach niniejszego sporu nie mógł z urzędu określić jaka część zysku powinna być przeznaczona na kapitał zapasowy. Zaznaczono, że w przypadku ustalenia okoliczności wskazanych w treści art. 249 § 1 k.s.h., orzeczenie nie ma charakteru reformatoryjnego, lecz kasatoryjny.

Odnosnie do rozstrzygnięcia zawartego w punkcie 2. wyroku częściowego wskazano, że powód określił podstawy faktyczne zaskarżenia § 1., § 3. ust. 1, § 4., § 5 tej uchwały, a także § 6, w zakresie w jakim odnosi się do § 1., § 3. ust. 1, § 4., § 5 tej uchwały z dnia 28 czerwca 2017 r. Zwyczajnego Zgromadzenia Wspólników (...) sp. z o.o. z siedzibą w K., podjętej pod numerem (...) jako: naruszenie dobrych obyczajów, sprzeczność z umową spółki, sprzeczność z

k.s.h., pokrzywdzenie wspólnika i godzenie w dobro spółki. Zaznaczono, że powód podał na uzasadnienie zarzutu sprzeczności tej uchwały z umową spółki fakt, iż „spółka nie posiada utworzonego funduszu premiowego dla Zarządu”. Podniesiono, że wyrok częściowy objął „jedynie” część uchwały dotyczącą zasad wynagradzania członków zarządu z § 1. tej uchwały, zasad wypłaty wynagrodzenia z § 3 ust. 1 tej uchwały, prawa do korzystania z wyposażenia spółki z § 4 tej uchwały, prawa do korzystania z grupowego ubezpieczenia na życie w Spółce z § 5 tej uchwały oraz wejścia uchwały w życie, tj. § 6, w zakresie w jakim odnosił się do § 1., § 3. ust. 1, § 4., § 5 tej uchwały. Podkreślono, że mimo zaskarżenia w całości uchwały powód nie podniósł żadnych twierdzeń, ani dowodów przeciwko uchwalonemu „prawu” do korzystania przez członków zarządu z wyposażenia spółki z § 4 tej uchwały, ani też „prawu” do korzystania z grupowego ubezpieczenia na życie w Spółce z § 5 tej uchwały. Uwzględniając, że w obrocie korporacyjnym tego rodzaju rozwiązania są powszechnie przyjęte, a nadto uzasadnione potrzebą gospodarczą związaną z optymalnym wykonywaniem funkcji zarządczych – Sąd Okręgowy uznał, że powód nie podał obowiązkowi dowodzenia okoliczności faktycznych, z których wywodził skutki prawne (por. art. 6 Kodeksu cywilnego, dalej: k.c. w związku z art. 232 zd. 1 k.p.c.). Odnosząc się do wysokości wynagrodzenia członków zarządu, określonego zaskarżoną uchwałą wskazano, że poziom wynagrodzenia członków zarządu pozwanej spółki (jako podmiotu o kapitale nie należącym do jednostek sektora publicznego), nie został ograniczony przepisami k.s.h., ani umową spółki. Nie stwierdzono, aby określenie wynagrodzenia członków zarządu pozwanej spółki na poziomie określonym w zaskarżonej uchwale było sprzeczne z dobrymi obyczajami kupieckimi, bądź też godziło w dobro spółki. Uwzględniono treść opinii biegłej, z której wynika, że wyniki finansowe spółki pozwalają na ukształtowanie wynagrodzeń zarządu w wysokości wynikającej z uchwały zgromadzenia wspólników. W związku z powyższym stwierdzono brak podstaw do uchylenia § 3 ust. 1 oraz § 6, w zakresie w jakim odnosił się do § 1., § 3. ust. 1, § 4., § 5 tej uchwały.

Co do rozstrzygnięcia zawartego w punkcie 3. wyroku częściowego podano, że powód określił podstawy faktyczne zaskarżenia uchwały z dnia 28 czerwca 2017 r. Zwyczajnego Zgromadzenia Wspólników (...) sp. z o.o. w K. nr (...) jako: naruszenie dobrych obyczajów, pokrzywdzenie wspólnika i godzenie w interes spółki.

Zaznaczono, że na podstawie art. 230 k.s.h., rozporządzenie prawem lub zaciągnięcie zobowiązania do świadczenia o wysokości dwukrotnie przewyższającej wysokość kapitału zakładowego wymaga uchwały wspólników, chyba że umowa spółki stanowi inaczej. Przepisu art. 17 ust. 1 nie stosuje się. Jak wynika z treści zdania drugiego cytowanego przepisu, nie przewiduje on sankcji bezwzględnej nieważności czynności prawnych zdziałanych z naruszeniem regulacji z art. 230 k.s.h., a zatem czynności prawne w nim objęte pozostają ważne.

Wskazano na istniejący konflikt pomiędzy wspólnikami. Podano, że powód nie pełnił w okresie podjęcia zaskarżonych uchwał żadnych funkcji w pozwanej spółce. Pozbawianie go dostępu do dokumentacji spółki uniemożliwiało mu wykonywanie prawa do kontroli działalności spółki. Wyłączenie stosowania art. 230 k.s.h. w takich warunkach, ocenione zostało negatywnie z punktu widzenia ochrony interesów wspólnika – powoda w kontekście działań członków zarządu. Uchylając w całości uchwałę z dnia 28 czerwca 2017 r. Zwyczajnego Zgromadzenia Wspólników (...) sp. z o.o. z w K. nr (...) uznano, że wyłączenie ograniczenia co do 230 k.s.h. godzi w dobre obyczaje kupieckie oraz jest w celu pokrzywdzenia wspólnika. Uwzględniając efekty działań dotychczasowego zarządu, które skutkowały bardzo dobrą – jak dotychczas – kondycją spółki, nie stwierdzono, aby treść tej uchwały samoistnie godziła w interes spółki

Apelacje od tego wyroku wniosły obie strony.

Powód zaskarżył wyrok częściowy w pkt. 2 i podniósł następujące zarzuty:

1. sprzeczność istotnych ustaleń z zebraniem w sprawie materiałem dowodowym poprzez przyjęcie, iż miarodajne dla oceny zasadności ustalonego uchwałą Zwyczajnego Zgromadzenia Wspólników (...) Sp. z o. o. nr (...) z dnia 28.06.2017r. wynagrodzenia ustalonego dla członków zarządu pozwanej spółki jest analiza wynagrodzeń kadr zarządzających spółek objętych indeksem WIG-20, w sytuacji to której wszystkie spółki notowane na Giełdzie Papierów Wartościowych publikują informacje dotyczące wynagrodzeń kadr zarządzających, a w konsekwencji więc informacje takie mogły mieć istotne znaczenie dla wyjaśnienia istoty sprawy;

2.naruszenie przepisów postępowania cywilnego, a co mogło mieć wpływ na wynik sprawy, a to: - art.286 k.p.c. w zw. z 227 k.p.c. w zw. z 217 § 1 k.p.c. w zw. z art. 278 § 1 k.p.c., poprzez pominięcie dowodu z nowej opinii biegłego, w sytuacji to której sporządzona przez biegłą J. W. opinia, w zakresie objętym uchwałą nr (...) z dnia 28 czerwca 2017 r., nie spełniała kryteriów określonych w ustawie, a przede wszystkim nie dokonała wnikliwej analizy wynagrodzeń kadr zarządzających spółek zbliżonych profilem działalności, czy też innym wskaźnikiem obiektywnym, uzasadniającym przyznanie wynagrodzeń członkom zarządu pozwanej spółki na poziomie określonym zaskarżoną uchwałą;

- art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dowolną ocenę materiału dowodowego, w sytuacji to której ocena uchwały nr (...) z dnia 28 czerwca 2017 roku, przy zastosowaniu zasad logiki i doświadczenia życiowego, prowadzić musi do wniosku, iż przyznanie wynagrodzenia Prezesowi Zarządu (a zarazem wspólnikowi) na poziomie ok 1 mln. złotych rocznie (z uwzględnieniem kwot brutto i pozostałych świadczeń) przy jednoczesnej odmowie wypłaty dywidendy wspólnikowi mniejszościowemu, jest sprzeczne z dobrymi obyczajami i ma na celu pokrzywdzenie wspólnika mniejszościowego;

Wskazując na powyższe zarzuty powód wniósł o zmianę zaskarżonego orzeczenia pkt. 2 poprzez uchylenie uchwały Zwyczajnego Zgromadzenia Wspólników (...) Sp. z o.o. w K. nr (...) z dnia 28.06.2017r. oraz zasądzenie zwrotu kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa prawnego przed Sądem II instancji- ewentualnie – o uchylenie wyroku Sądu Okręgowego w Katowicach w pkt 2 i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I Instancji;

Pozwana zaskarżyła wyrok częściowy co do punktu 1 i podniosła następujące zarzuty:

1.sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału poprzez przyjęcie, że :

a)powód jest wspólnikiem mniejszościowym, który pozbawiony jest jakichkolwiek korzyści związanych z wynikiem finansowym spółki, podczas gdy z uznanych za wiarygodne dowodów w postaci odpisu KRS pozwanej spółki, tekstu jednolitego umowy spółki z dnia 18 grudnia 2009 r. (akt notarialny, rep (...) numer (...)) oraz zestawienia wierzytelności wspólników wobec pozwanej spółki, a także z zeznań W. W., G. Ć. i K. G. wynika, że:

- powód wpłacił na poczet kapitału zakładowego kwotę 20.000 zł i posiada tyle samo udziałów, co dwaj pozostali wspólnicy (nie jest zatem wspólnikiem mniejszościowym);

- powód do chwili podjęcia zaskarżonej uchwały otrzymał od pozwanej kwotę 2.106.385,10 zł jako substytut dywidendy w ramach tzw. „optymalizacji podatkowej”

(co stanowi przeszło stukrotność wpłaconego przez powoda udziału kapitałowego);

- do lutego 2025 r. w ramach tzw. „optymalizacji podatkowej” powód otrzyma od pozwanej kwotę - jako substytut dywidendy - kwotę 4.642.378,99 zł (co stanowi przeszło dwustukrotność wpłaconego przez powoda udziału kapitałowego);

- łącznie w ramach „optymalizacji podatkowej” powód otrzyma kwotę wynoszącą 6.752.866 zł [suma kwot wskazanych pod lit. b) i c), bez kwot, o których mowa w lit e)];

- niezależnie od powyższych kwot - powód rokrocznie w ramach tzw. „optymalizacji podatkowej” otrzymuje od pozwanej kwotę przenoszącą 160.000 zł (co stanowi przeszło ośmiokrotność wpłaconego przez powoda udziału kapitałowego);

- powód uzgodnił ze wspólnikami zgodę na „optymalizację podatkową” i był świadomy konsekwencji takiej zgody (tj. brak wypłaty dywidendy do roku 2025 r.);

- wraz ze wzrostem wartości majątku pozwanej rośnie także wartość udziału powoda;

- żadnemu ze wspólników nie wypłacono dywidendy za rok 2016;

- wszyscy pozostali wspólnicy, dotrzymując ustaleń, o których mowa w lit. e), głosowali za podjęciem zaskarżonej uchwały, przy czym wspólnik G. Ć. znajduje się w dokładnie takiej samej sytuacji faktycznej co powód, zaś wspólnik M. K. otrzymuje nadto wynagrodzenie za pracę u pozwanej, w wysokości na którą powód i pozostali wspólnicy wyrazili zgodę co doprowadziło do wadliwego uznania, że uchwała z dnia 28 czerwca 2017 r. Zwyczajnego Zgromadzenia Wspólników (...) sp. z o.o. w K. nr (...) w sprawie podziału zysku spółki ma na celu pokrzywdzenie wspólnika, choć w istocie rzeczy uchwała - równo traktując wspólników - takiego celu nie miała;

b) spółka winna była podjąć decyzję o wypłaceniu dywidendy za rok 2016 z uwagi na sytuację finansową pozwanej, podczas gdy z zeznań W. W., G. Ć. wynika, że:

- ze strategii pozwanej wynika, że do roku 2025 nie będzie wypłacać dywidendy;

- pozwana w lutym 2025 musi obok innych rezerw posiadać w gotówce kwotę blisko 15.000.000 zł celem wypłaty wspólnikom przysługującej im wierzytelności w ramach tzw. optymalizacji podatkowej, przy uwzględnieniu corocznej wypłaty w wysokości ponad 500.000 zł tytułem odsetek, która to wypłata ma miejsce niezależnie od wystąpienia zysku (powód otrzyma/otrzymuje 1/3 tej kwoty);

- pozwana jest współkredytobiorcą (obok (...) sp. j.) poręczonego przez wspólników kredytu zaciągniętego na budowę budynku szpitala, który to kredyt z uwagi na ujawnienie w bilansie (...) sp. j. stanowi zobowiązanie pozabilansowe pozwanej, w wysokości wynoszącej w roku 2016 r. około 2.000.000 Euro;

- pozwana celem utrzymania pozycji rynkowej i z uwagi na amortyzację zasobów wskutek dziesięcioletniego okresu działalności szpitala, ma znaczące potrzeby inwestycyjne - w samych latach 2019 - 2020 (do 30 września) na inwestycje wydano kwotę 5 699 959,26 zł;

- prowadząc działalność w sposób odpowiedzialny, pozwana obowiązana jest zabezpieczać środki na wydatki, o których mowa wyżej oraz tworzyć zabezpieczenie na wypadek negatywnych zjawisk gospodarczych;

- zakończył się rządowy program leczenia niepłodności, przez co należało przewidzieć zmniejszenie przychodów o tę część świadczonych przez pozwaną w ww. zakresie usług, które była finansowane ze środków publicznych;

- rynek, na którym działa pozwana w roku 2016 i kolejnych, stawał się coraz bardziej konkurencyjny, w tym z powodu otwarcia w bezpośrednim sąsiedztwie pozwanej, tj. w galerii (...), oddziału kliniki (...), największego konkurenta pozwanej, dla którego pracuje powód;

- powyższe okoliczności doprowadziły do istotnego zmniejszenia zysków, a w roku 2019 r. do straty w wysokości 76 349,14 zł;

- zabezpieczenie spółki na wypadek wszystkich opisanych okoliczności, w tym wystąpienie takich jak COVID-19, jest celem dla którego pozwana wyłącza zysk od podziału

co doprowadziło do wadliwego uznania, że uchwała z dnia 28 czerwca 2017 r. Zwyczajnego Zgromadzenia Wspólników (...) sp. z o.o. w K. nr (...) w sprawie podziału zysku spółki jest sprzeczna z dobrymi obyczajami, podczas gdy pozwana prowadzi swoją działalność w sposób przewidujący, odpowiedzialny i przemyślany, w żadnym razie nie naruszając dobrych obyczajów, zapewniając zarówno rozwój własny, jak i zwiększenie majątku wspólników;

c) stwierdzony w sprawozdaniu zarządu za 2016 r. wskaźnik płynności szybkiej (quick ratio) wskazuje „nieefektywną strukturę wykorzystywania posiadanych kapitałów własnych i nie wykorzystywanie zgromadzonego kapitału dla uzyskiwania zysku z działalności finansowej", zatem gromadzone środki należy przeznaczyć na dywidendę, podczas gdy z zeznań W. W., G. Ć. i protokołu zgromadzenia wspólników pozwanej z dnia 28 czerwca 2017 r.:

- ze strategii pozwanej wynika, że do roku 2025 nie będzie wypłacać dywidendy i w takim kontekście należy oceniać sprawozdanie z zarządu, które wyjaśnia przyczyny wyłączenia zysku od podziału;

- dokonywanie wypłaty dywidendy stanowi zaprzeczenie celu, jakim jest osiągnięcie zysku z działalności finansowej;
- pozwana stosuje różnego rodzaju instrumenty służące osiągnięciu zysku z działalności finansowej - takie jak (zabezpieczone) pożyczki, lokaty, czy instrumenty rynku finansowego.

co doprowadziło do wadliwego ustalenia, że pozwana wykazywała nadpłynność finansową, podczas gdy cytowany wyimek dotyczy celowości zwiększenia wykorzystywania kapitałów własnych celem uzyskania korzyści z działalności finansowej, która to działalność stanowi zaprzeczenie wypłaty dywidendy, a której wyrazem miało być udzielenie pożyczek;

d) skoro okoliczność, że wskaźnik płynności bieżącej, jak i wskaźnik płynności szybkiej oraz wskaźnik płynności gotówkowej spółki wskazują na „nadmierne rezerwy gotówkowe”, gromadzone środki należy przeznaczyć na dywidendę, podczas gdy:

- zachodzi konieczność zabezpieczenia przez spółkę środków finansowych na spłatę zobowiązań na rzecz wspólników do roku 2025 w kwocie blisko 15.000.000 zł,

- zachodzi potrzeba inwestycji w zasoby pozwanej umożliwiające jej funkcjonowanie i rozwój, w tym polegające na bieżącej wymianie sprzętowej oraz zakupu nowego sprzętu medycznego (w roku 2019 oraz do dnia 30 września 2020 r.) na inwestycje w środki trwałe wydano kwotę 5 699 959,26 zł);

- wymagane zabezpieczenie stabilności finansowej pozwanej spółki w obliczu konieczności spłaty kredytu zaciągniętego na budowę nieruchomości, wzrostu kosztów (zwłaszcza osobowych) oraz działań konkurencji, a także spowodowane zakończeniem rządowego programu leczenia niepłodności;

- pozwana w każdym kolejnym roku wypłaca wspólnikom łączną kwotę ponad 500.000 zł (z czego powód otrzymuje 1/3), również w latach w których pozwana spółka ponosi stratę (przykładowo w roku 2019);

- pozwana prowadziła działalność finansową, która przynosiła zysk;

- strata za rok 2019 została pokryta z kapitału zapasowego;

- COVID-19 ma negatywny wpływ na działanie pozwanej i wymaga odpowiedzialnego dysponowania kapitałem zapasowym;

- model prowadzenia działalności przez pozwaną nie zakłada natychmiastowej konsumpcji gromadzonych zasobów
- świadomy i odpowiedzialny rozwój, który nie zamyka się w roku kalendarzowym, wymaga planowania, w tym przewidywania wydatków na pokrycie zobowiązań i inwestycje w okresach wykraczających poza rok 2016,

co doprowadziło do wadliwego ustalenia, że oceniając sytuację finansową spółki w aspekcie przyznania dywidendy za rok 2019, należy wziąć pod uwagę tylko bieżącą sytuację finansową spółki, z pominięciem potrzeb inwestycyjnych, wypłat dokonanych i przyszłych na rzecz wspólników jako substytut dywidendy oraz innych zdarzeń, tj. z uwzględnieniem perspektywy lat kolejnych;

e) fakt zaangażowania się przez powoda w działalność medyczną o charakterze konkurencyjnym oraz ryzyko wykorzystania przez powoda środków przypadłych z dywidendy na rozwijanie tej działalności nie mają znaczenia z niniejszej sprawy, gdyż spółka posiada w tym zakresie potencjalnie odrębne i adekwatne środki ochrony prawnej, w sytuacji gdy Sąd pominął, zwłaszcza w kontekście przesłanki dobrych obyczajów, że:

- działalność konkurencyjna prowadzona przez powoda szkodzi pozwanej;

- powód nakłaniał współpracownika pozwanej do podjęcia takiej działalności;

- dostęp powoda do informacji o pozwanej został ograniczony prawomocnym wyrokiem sądu,

na co wskazywały zeznania W. W., G. L. oraz orzeczenie Sądu Okręgowego w Katowicach z dnia 4 grudnia 2017 r.;

f) (1) podjęta uchwała była sprzeczna z dobrymi obyczajami i miała na celu pokrzywdzenie współnika-powoda, (2) roszczenie powoda zasługuje na ochronę, w sytuacji gdy z materiału dowodowego znajdującego się w aktach sprawy wynika, że:

- żadnemu ze współników nie wypłacono dywidendy za rok 2016,

- każdemu ze współników przysługuje wobec pozwanej spółki kilkumilionowa wierzytelność stanowiąca substytut dywidendy,

- wniosek o przeznaczenie zysku na wypłatę dywidendy nie został poparty (poza powodem) przez żadnego współnika,

- powód wyraził zgodę na „optymalizację podatkową” i był świadomy konsekwencji takiej zgody (nieprzyznawanie współnikom dywidendy do roku 2025 r.),

- powód prowadzi w stosunku do pozwanej działalność konkurencyjną,

co doprowadziło do wadliwego uwzględnienia powództwa wskutek braku uwzględnienia zarzutu nadużycia prawa i uchylenia przedmiotowej uchwały;

2.naruszenie przepisu postępowania, a to art. 233 § 1 k.p.c. poprzez brak wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego w postaci odpisu KRS pozwanej spółki, tekstu jednolitego umowy spółki z dnia 18 grudnia 2009 r. (akt notarialny, rep (...) numer (...)), zestawienia wierzytelności współników wobec pozwanej spółki, zeznań W. W., G. Ć., K. G., G. L., J. U., orzeczenia Sądu Okręgowego w (...) z dnia 4 grudnia 2017 r., protokołu zgromadzenia współników pozwanej z dnia 28 czerwca 2017 r. oraz pominięcie - przy ustalaniu stanu faktycznego - faktów wskazanych przy zarzutach powołanych w pkt.1 , (2) zaniechanie oceny dowodów w postaci dowodu z zeznań świadka G. Ć. i G. L. oraz dowodu z przesłuchania pozwanej w osobie W. W. w pozostałym zakresie, co doprowadziło do wadliwego ustalenia, że uchwała z dnia 28 czerwca 2017 r. Zwyczajnego Zgromadzenia Wspólników (...) sp. z o.o. w K. nr (...) w sprawie podziału zysku spółki ma na celu pokrzywdzenie współnika i jest sprzeczna z dobrymi obyczajami;

3..naruszenie przepisów prawa materialnego, a to:

a) art. 249 § 1 k.s.h. poprzez jego błędną wykładnię i przyjęcie, że wyłączenie od podziału zysku za rok 2016 r. prowadzi do kumulatywnego spełnienia przesłanek naruszenia dobrych obyczajów kupieckich, jak i pokrzywdzenia współnika, podczas gdy zaskarżona uchwała nie jest sprzeczna z dobrymi obyczajami i nie została podjęta w celu pokrzywdzenia współnika;

b) art. 249 § 1 k.s.h. poprzez jego błędną wykładnię i pominięcie, że przy ocenie, czy wyłączenie zysku od podziału wskutek nieprzyznania dywidendy narusza dobre obyczaje, istotne są także ukształtowane zwyczaje w danej spółce i ustalenia dokonane przez współników, zaś - jak słusznie ustalono - od początku działalności spółki (tj. od roku 2004) nie dokonywano podziału zysku w drodze przyznania dywidendy, a dokonano tzw. optymalizacji podatkowej;

c) art. 249 § 1 k.s.h. w zw. z art. 191 § 1 k.s.h. poprzez ich błędną wykładnię i przyjęcie, że przy ocenie pokrzywdzenia współnika i naruszenia dobrych obyczajów należy w niniejszej sprawie pominąć korzyści majątkowe otrzymywane przez współników z innego tytułu, tj. jako tzw. optymalizację podatkową;

d) art. 191 § 1 k.s.h. z art. 249 § k.s.h. poprzez ich błędną wykładnię i przyjęcie, że przyznając dywidendę za dany rok, należy uwzględnić tylko sytuację finansową spółki na bieżący rok, z pominięciem strategii spółki, w tym inwestycji, zakończenia z dniem 30 czerwca 2016 r. programu Ministerstwa Zdrowia pn. (...), konieczności spłaty

zobowiązań wobec wspólników i innych okoliczności wpływających na otoczenie rynkowe w horyzoncie dłuższym niż rok kalendarzowy;

e) art. 191 § 1 k.s.h. w zw. z art. 249 § k.s.h. poprzez wadliwe przyjęcie, że spółka nie jest uprawniona do nieprzyznania dywidendy w określonym roku, w sytuacji gdy istnieje uzasadniona obawa, że wspólnik wykorzystywał wypłaconą dywidendę na prowadzenie działalności konkurencyjnej skutkującej znacznymi stratami finansowymi w danej spółce;

f) art. 5 k.c. poprzez przyjęcie, że roszczenie powoda zasługuje na ochronę, podczas gdy powód prowadzi działalność konkurencyjną wobec pozwanej, oferował zawiązanie podmiotu konkurencyjnego, wobec czego środki pochodzące z dywidendy mogły służyć zawiązaniu takiego podmiotu, ku szkodzie pozwanej.

Wskazując na powyższe zarzuty pozwana wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa w zakresie punktu 1 oraz o zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Nadto wniesiono o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z dokumentu w postaci zaświadczenia z dnia 12 października 2020r. celem wykazania, że pozwana zasadnie kumuluje zysk z uwagi na liczne inwestycje niezbędne do jej dalszego rozwoju.

Sąd Apelacyjny ustalił i zważył, co następuje:

Apelacje obu stron nie są zasadne i dlatego nie mogły odnieść skutku.

Ustalenia faktyczne poczynione w sprawie Sąd Apelacyjny podziela i przyjmuje za podstawę dla własnych rozważań prawnych.

Odnosząc się do zarzutów podniesionych w apelacji powoda należy stwierdzić, że nie zasługują one na uwzględnienie.

Zarzut naruszenia art.286 k.p.c. w zw. z 227 k.p.c. w zw. z 217 § 1 k.p.c. w zw. z art. 278 § 1 k.p.c., poprzez pominięcie dowodu z nowej opinii biegłego, nie jest trafny. Wbrew zarzutom strony skarżącej opinia sporządzona przez biegłą J. W. spełniała kryteria określonych w ustawie i była przydatna do rozstrzygnięcia. Podnoszony przez powoda brak wnikliwej analizy wynagrodzeń kadr zarządzających spółek zbliżonych profilem działalności nie ma znaczenia w rozpoznawanej sprawie.

Prawidłowo Sąd Okręgowy wskazał, że poziom wynagrodzenia członków zarządu pozwanej spółki nie został ograniczony przepisami k.s.h., ani umową spółki. Z opinii sporządzonej przez biegłą jednoznacznie wynikało, że wyniki finansowe spółki pozwalały na ukształtowanie wynagrodzeń zarządu w wysokości wynikającej z uchwały zgromadzenia wspólników. Opinia ta obejmowała opis oraz ocenę kondycji finansowej spółki i zawierała prawidłowy wniosek, że podwyżka wynagrodzeń co do zasady nie wpłynie negatywnie na kondycję finansową spółki. Ustalono, że wydatki spółki na skutek podwyżki wynagrodzenia miesięcznego dla członków zarządu, wyniosą 71 000 zł, natomiast miesięczne wynagrodzenie uprzedniego zarządu 3-osobowego wynosiło kwotę 73 871 zł. Dokonane przez biegłą przywołanie wynagrodzenia kadry zarządzającej spółkami objętymi indeksem WIG20, nie miało wpływu na rozstrzygnięcie. Nie zachodziła zatem potrzeba powoływania kolejnego biegłego i ponownego zlecenia opracowania opinii w tym przedmiocie.

Z uwagi na to, że w obu apelacjach zawarte są zarzuty naruszenia art.233§ 1 k.p.c. koniecznym jest wyjaśnienie istoty tego zarzutu.

Zgodnie z zasadą swobodnej oceny dowodów wyrażoną w art. 233 § 1 k.p.c. sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie „wszechstronnego rozważenia zebranego materiału”, a zatem, jak podkreśla się w orzecznictwie, z uwzględnieniem wszystkich dowodów przeprowadzonych w postępowaniu, jak również wszelkich okoliczności towarzyszących przeprowadzaniu poszczególnych dowodów mających znaczenie dla oceny ich mocy i wiarygodności (por. wyrok SN z dnia 17 listopada 1966 r., II CR 423/66, OSNPG 1967/5-6/21; uzasadnienie wyroku SN z dnia 24 marca 1999 r., I PKN 632/98, OSNAPiUS 2000, Nr 10, poz. 382; uzasadnienie postanowienia SN z 11 lipca 2002 r., IV CKN 1218/00; uzasadnienie postanowienia SN z dnia 18 lipca 2002

r., IV CKN 1256/00). Przyjmuje się, że moc dowodowa oznacza siłę przekonania uzyskaną przez sąd wskutek przeprowadzenia określonych środków dowodowych na potwierdzenie prawdziwości lub nieprawdziwości twierdzeń na temat okoliczności faktycznych istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy, zaś wiarygodność decyduje o tym, czy określony środek dowodowy, ze względu na jego indywidualne cechy i obiektywne okoliczności, zasługuje na wiarę. Ramy swobodnej oceny dowodów, jak wskazuje się w judykaturze, muszą być zakreślone wymaganiami prawa procesowego, doświadczenia życiowego, regułami logicznego myślenia oraz pewnego poziomu świadomości prawnej, według których sąd w sposób bezstronny, racjonalny i wszechstronny rozważa materiał dowodowy jako całość, dokonuje wyboru określonych środków dowodowych i wążąc ich moc oraz wiarygodność odnosi je do pozostałego materiału dowodowego. Nadto wskazać należy, że jeżeli z określonego materiału dowodowego sąd wyprowadza wnioski logicznie poprawne i zgodne z doświadczeniem życiowym, to ocena sądu nie narusza reguł swobodnej oceny dowodów i musi się ostać, choćby w równym stopniu, na podstawie tego materiału dowodowego, dawały się wysnuć wnioski odmienne. Dla skuteczności zarzutu naruszenia wyżej wymienionego przepisu nie wystarcza zatem stwierdzenie o wadliwości dokonanych ustaleń faktycznych, odwołujące się do stanu faktycznego, który w przekonaniu skarżącego odpowiada rzeczywistości. Konieczne jest wskazanie przyczyn dyskwalifikujących postępowanie sądu w tym zakresie. W szczególności strona skarżąca powinna wskazać, jakie kryteria oceny naruszył sąd przy ocenie konkretnych dowodów, uznając brak ich wiarygodności i mocy dowodowej lub niesłusznie im je przyznając. Zwalczanie swobodnej oceny dowodów nie może, więc polegać li tylko na przedstawieniu własnej, korzystnej dla strony skarżącej wersji zdarzeń, ustaleń stanu faktycznego opartej na własnej ocenie, lecz konieczne jest przy tym posłużeniu się argumentami wyłącznie jurydycznymi i wykazywanie, że wskazane w art. 233 § 1 k.p.c. kryteria oceny wiarygodności i mocy dowodów zostały naruszone, co miało wpływ na wyrok sprawy.

Zawarte w apelacji zarzuty powoda, że przyznanie wynagrodzenia Prezesowi Zarządu (a zarazem współnikowi) na poziomie ok 1 mln. złotych rocznie (z uwzględnieniem kwot brutto i pozostałych świadczeń) przy jednoczesnej odmowie wypłaty dywidendy współnikowi mniejszościowemu, jest sprzeczne z dobrymi obyczajami i ma na celu pokrzywdzenie współnika mniejszościowego są potwierdzeniem jego stanowiska procesowego prezentowanego w sprawie. Nie podano jednak jakie konkretnie kryteria oceny zostały naruszone przy ocenie dowodów. Samo stwierdzenie o wadliwości dokonanych ustaleń faktycznych, odwołujące się do stanu faktycznego, który w przekonaniu apelującej odpowiada rzeczywistości, nie jest wystarczające. Z tych przyczyn zarzut ten nie mógł odnieść skutku.

W konsekwencji, wobec prawidłowych ustaleń faktycznych, bezzasadny okazał się zarzut sprzeczności istotnych ustaleń z zebrany w sprawie materiałem odnośnie do oceny uchwały Zwyczajnego Zgromadzenia Wspólników (...) Sp. z o. o. nr (...) z dnia 28.06.2017r.

Zarzuty zawarte w apelacji strony pozwanej także nie zasługują na uwzględnienie.

Podniesiony w apelacji strony pozwanej zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. poprzez brak wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego poza szczegółowym wyliczeniem dowodów przeprowadzonych w sprawie nie wskazuje jakich uchybień dopuścił się Sąd Okręgowy dokonując ich oceny. Jak już wyżej wskazano dla skuteczności zarzutu naruszenia wymienionego przepisu nie wystarcza stwierdzenie o wadliwości dokonanych ustaleń faktycznych, odwołujące się do stanu faktycznego, który w przekonaniu skarżącego odpowiada rzeczywistości.

Wskazywana sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału stanowi w istocie polemikę z poczynionymi ustaleniami i jest odzwierciedleniem stanowiska strony pozwanej w tej sprawie.

Wbrew zarzutom strony skarżącej prawidłowo określono udział powoda w spółce, zaś określenie „wspólnik mniejszościowy” znalazło się jedynie w omówieniu cytowanego orzecznictwa oraz dla zobrazowania aktualnej pozycji powoda pozostającego w konflikcie z pozostałymi współnikami. Okoliczności związane z tzw. „optymalizacją podatkową” były przedmiotem rozważań Sądu pierwszej instancji. Zasadnie uznano, że okoliczność, iż powód oraz pozostali współnicy – otrzymuje i otrzymywać będzie do 2025 r. od spółki łącznie kilkumilionowe świadczenie pieniężne związane z „optymalizacją podatkową” dokonaną kilka lat wcześniej nie ma znaczenia. Trafnie uznano, że skoro sytuacja finansowa pozwanej spółki wskazywała na „nadmierne rezerwy gotówkowe”, a nadto wskaźnik

płynności szybkiej (quick ratio) na „nieefektywną strukturę wykorzystywania posiadanych kapitałów własnych i nie wykorzystywanie zgromadzonego kapitału dla uzyskiwania zysku z działalności finansowej” to należało dokonać wypłaty dywidendy. Ustalono, że spółka nie była w stanie rozdysponować przychodu za 2016 r. zarówno na spłatę zobowiązań wspólników wynikających z operacji „optymalizacji podatkowej”, dokonanie bieżącej wymiany sprzętowej i zakupu nowego sprzętu medycznego, a jednocześnie posiadała „nadpłynność” w stosunku do już posiadanych kapitałów własnych.

Ocena treści zeznań W. W. i G. Ć. nie mogła doprowadzić do podważenia danych wynikających z sprawozdania finansowego za rok 2016r. Zwłaszcza, że z zeznań świadka W. W. wynika, że spółka dysponowała zasobami finansowymi i wielokrotnie udzielała pożyczek wszystkim wspólnikom oraz innym podmiotom. (k.455 akt)

Zakończenie rządowego programu leczenia niepłodności mogło skutkować w przyszłości zmniejszeniem przychodów o tę część świadczonych przez pozwaną w ww. zakresie usług, które była finansowane ze środków publicznych jednak w 2016r. była to okoliczność przyszła i niepewna. Fakt, że rynek, na którym działa pozwana w roku 2016 i kolejnych, stawał się coraz bardziej konkurencyjny powinien być brany pod uwagę przy podziale zysku ale nie uzasadniał przeznaczenia tego zysku w całości na fundusz zapasowy. Powód – jak wynikało z treści protokołu, do którego wpisano zaskarżone uchwały – proponował skonsumowanie na dywidendę tylko połowy zysku.

Wskazywana przez pozwaną okoliczność, że model prowadzenia przez nią działalności nie zakłada natychmiastowej konsumpcji gromadzonych zasobów gdyż świadomy i odpowiedzialny rozwój nie zamyka się w roku kalendarzowy ale wymaga planowania, w tym przewidywania wydatków na pokrycie zobowiązań i inwestycje w okresach wykraczających poza rok 2016 - nie może całkowicie pozbawiać wspólników prawa do wypłaty dywidendy w sytuacji gdy spółka wykazuje nadwyżki finansowe. Oczywiście na wypłaty dywidendy nie trzeba przeznaczać całego wypracowanego przez spółkę w danym roku zysku. Prawidłowo przyjęto, że fakt zaangażowania się przez powoda w działalność medyczną o charakterze konkurencyjnym oraz ryzyko wykorzystania przez powoda środków przypadłych z dywidendy na rozwijanie tej działalności nie mają znaczenia z niniejszej sprawie, gdyż spółka posiada w tym zakresie potencjalnie odrębne i adekwatne środki ochrony prawnej.

W przekonaniu Sądu Apelacyjnego w rozpoznawanej sprawie nie doszło do naruszenia przepisów prawa materialnego.

Zarzut obraży art. 249 § 1 k.s.h. polegającej na przyjęcie, że wyłączenie od podziału zysku za rok 2016 r. prowadzi do kumulatywnego spełnienia przesłanek naruszenia dobrych obyczajów kupieckich, jak i pokrzywdzenia wspólnika oraz pominięciu że przy ocenie, czy wyłączenie zysku od podziału wskutek nieprzyznania dywidendy narusza dobre obyczaje, istotne są także ukształtowane zwyczaje w danej spółce i ustalenia dokonane przez wspólników, - nie jest zasadny.

Do tego aby spełnione zostały przesłanki z art.249§1 k.s.h. uchwała musi być sprzeczna z umową spółki i jednocześnie godzić w interesy spółki, musi być sprzeczna z umową spółki i jednocześnie mieć na celu pokrzywdzenie wspólnika; uchwała może być sprzeczna z dobrymi obyczajami i jednocześnie godzić w interesy spółki, być sprzeczna z dobrymi obyczajami i mieć na celu pokrzywdzenie wspólnika

Przez dobre obyczaje należy rozumieć takie zachowania, które wpływają pozytywnie na funkcjonowanie spółki i otoczenie "gospodarcze", a są z pewnością związane z przestrzeganiem uczciwości "kupieckiej" przy prowadzeniu działalności gospodarczej Zawarta w art. 249 § 1 k.s.h. klauzula dobrych obyczajów - podobnie jak klauzula zasad współżycia społecznego (art. 5 i 58 § 2 k.c.) - wyraża ideę słuszności, odwołuje się do powszechnie uznawanych w kulturze społeczeństwa wartości, umożliwia dostosowanie ogólnych norm prawnych do konkretnego stanu faktycznego przy uwzględnieniu systemu ocen czy zasad postępowania o charakterze pozaprawnym oraz służy realizacji sprawiedliwości w znaczeniu materialnoprawnym, będącej wartością konstytucyjną - art. 45 ust. 1 Konstytucji (tak SN w wyroku z dnia 23 lutego 2017 r., V CSK 230/16). Właściwe jest rozumienie pojęcia dobrych obyczajów jako takiego sposobu postępowania, który da się pogodzić z regułami uczciwego obrotu, zwykle skonkretyzowanych w obowiązujących w tym obrocie zwyczajach, które to reguły uwzględniają charakter danego

rodzaju (branży) aktywności gospodarczej, a sama ich treść i sposób wykładni są nakierowane na zapewnienie niezakłóconego jej funkcjonowania, a co za tym idzie - rozwoju .

Jest to przyzwoite postępowanie, które uwzględnia w odpowiednim stopniu różne interesy służące wszystkim w spółce .Pojęcie dobrych obyczajów użyte w treści art. 249 k.s.h. odnosi się nie tylko do uczciwości kupieckiej skierowanej na zewnątrz funkcjonowania spółki (w stosunku do innych uczestników obrotu gospodarczego), lecz także przede wszystkim do stosunków wewnętrznych w spółce, w tym relacji pomiędzy wspólnikami. Wykorzystanie rządów większości w celu innym niż dobro wspólne i brak lojalności wspólnika większościowego jest naruszeniem dobrych obyczajów.

Sąd zasadniczo nie zajmuje się kontrolą polityki ekonomicznej spółki; gdy jednak bada zasadność zaskarżonych uchwał, na przykład o niewypłacaniu dywidendy, może weryfikować trafność konkretnych inwestycji.

Pokrzywdzenie wspólnika będzie miało miejsce, gdy w wyniku uchwały jego pozycja w spółce zmniejsza się, co może wiązać się z pogorszeniem jego sytuacji udziałowej bądź osobistej. Pokrzywdzenie wspólnika oznacza jakąś jego "krzywdę" rozumianą w aspekcie majątkowym (szkoda) i osobistym (krzywda). Sformułowanie "uchwała mająca na celu pokrzywdzenie wspólnika" nie może być wykładane tylko z punktu widzenia interesów majątkowych tego wspólnika, którego treść uchwały ma dotyczyć; wykładnia ta musi bowiem, biorąc pod rozwagę wszystkie istotne okoliczności konkretnego wypadku, uwzględniać generalną pozycję wspólnika w ramach podmiotu korporacyjnego, którego status ekonomiczny jest tylko jednym z wyznaczników; ocena zatem, czy kwestionowana uchwała ma na celu pokrzywdzenie wspólnika, musi być przeprowadzona w formie odpowiedzi na pytanie, czy podjęto tę uchwałę po to, by pozycję tę osłabić i w ten sposób doprowadzić do jego pokrzywdzenia przejawiającego się także w skali korzyści finansowych, jakie wiążą się z tą pozycją. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 6 marca 2009 r. II CSK 522/08 przyjął , że: "Uchwała zgromadzenia wspólników przeznaczająca cały zysk roczny na kapitał zakładowy może być kwalifikowana jako krzywdząca wspólnika w relacji do spółki, jeśli powoduje długotrwałe wyłączenie zysku z podziału, kiedy kapitał zapasowy i kapitał rezerwowy są już bardzo znaczne, a brak oznak dekoniunktury w branży, który usprawiedliwiałby dalsze kumulowanie środków w spółce”.

Podobnie wypowiedział się Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 10 lipca 2009 r. zgodnie z którym uchwała o podziale zysku w spółce z o.o., której mocą przeznaczono prawie cały zysk na kapitał zapasowy, podjęta w spółce prężnie działającej, może zostać uznana za mającą na celu pokrzywdzenie wspólnika. Kontynuacją takiej linii orzeczniczej jest wyrok SN z dnia 28 marca 2014 r. III CSK 150/13, zgodnie z którym dyskrecyjny charakter decyzji walnego zgromadzenia o przeznaczeniu zysku na inne cele niż wypłata dywidendy wspólnikom podlega kontroli w odniesieniu do przesłanek przewidzianych w art. 249 § 1 k.s.h

Zakres kognicji sądu rozpoznającego powództwo o uchylenie uchwały walnego zgromadzenia wspólników przeznaczającej zysk roczny na cele związane z działalnością spółki i jej rozwojem, a tym samym wyłączającej prawo wspólnika do dywidendy, winno obejmować rozważenie interesu spółki i wspólnika, które pozwoli na właściwą ocenę zasadności uchwały. W spółce osiągającej zysk z prowadzonej działalności, zwłaszcza gdy ma to miejsce w dłuższym okresie, co do zasady powinno być uwzględniane prawo wspólnika do udziału w tym zysku, w całości albo w części, a ewentualne wyłączenie go, podyktowane szczególną sytuacją zaistniałą w spółce, wymagającą wzmocnienia jej stanu majątkowego; pozbawienie prawa do dywidendy może być także uznane za sprzeczne z zasadą lojalności rozumianą jako obowiązek poszanowania słuszych interesów korporacyjnych wszystkich wspólników (por. A. Kidyba Komentarz do art.249 k.s.h., LEX) .

Przenosząc te rozważania na grunt rozpoznawanej sprawy ,w przekonaniu Sądu Apelacyjnego, prawidłowo przyjęto , że wyłączenie od podziału zysku za rok 2016 r. prowadzi do kumulatywnego spełnienia przesłanek naruszenia dobrych obyczajów kupieckich, jak i pokrzywdzenia do wspólnika.

Podkreślenia wymaga, że uprawnienie do udziału w wypracowanym przez spółkę zysku rocznym podyktowane jest oczekiwaniem na dywidendę, zwłaszcza gdy wspólnik nie pracuje w spółce i w zasadzie pozbawiony jest innych korzyści związanych z wynikiem finansowym spółki. Zasadnie przyjęto, że okoliczność, iż powód – tak jak i pozostali

wspólnicy – otrzymuje i otrzymywać będzie do 2025 r. od spółki łącznie kilkumilionowe świadczenie pieniężne związane z „optymalizacją podatkową” dokonaną kilka lat wcześniej nie ma wpływu na tę ocenę. Jak ustalono sytuacja finansowa pozwanej spółki zawarta w treści sprawozdania zarządu za 2016 r. wykazuje, że zarówno wskaźnik płynności bieżącej, jak i wskaźnik płynności szybkiej oraz wskaźnik płynności gotówkowej spółki wskazały na „nadmierne rezerwy gotówkowe”, a nadto wskaźnik płynności szybkiej (quick ratio) na „nieefektywną strukturę wykorzystywania posiadanych kapitałów własnych i nie wykorzystywanie zgromadzonego kapitału dla uzyskiwania zysku z działalności finansowej”. Racjonalną jest konstatacja Sądu pierwszej instancji, że skoro spółka nie była w stanie rozdysponować przychodu za 2016 r. zarówno na spłatę zobowiązań wspólników wynikających z operacji „optymalizacji podatkowej”, dokonanie bieżącej wymiany sprzętowej i zakupu nowego sprzętu medycznego i jednocześnie posiada „nadpłynność” w stosunku do już posiadanych kapitałów własnych to wyłączenie spod podziału wypracowanego zysku należało uznać za godzenie zarówno w zasadę dobrych obyczajów kupieckich, jak i działanie mające na celu pokrzywdzenie wspólnika – powoda w niniejszej sprawie.

Zarzuty naruszenia art. 249 § 1 k.s.h. w zw. z art. 191 § 1 k.s.h. nie są trafne. Argumentacja przedstawiona w uzasadnieniu tych zarzutów stanowi w zasadzie powtórzenie uzasadnienia wcześniejszych zarzutów odnoszących się do zarzutu naruszenia art. 249 § 1 k.s.h. Rację ma strona skarżąca, że zysk nie zawsze musi być dzielony. Dotyczy to zarówno podziału w ogóle, jak i podziału bezpośrednio po upływającym roku obrotowym. Jednak, jak już wyżej wskazano sytuacja finansowa pozwanej spółki za rok 2016r. uzasadniała przeznaczenie chociaż części wypracowanego zysku na wypłatę dywidendy niezależnie od korzyści majątkowych otrzymywanych przez wspólników z innego tytułu, tj. jako tzw. optymalizację podatkową. Także względem długofalową strategię spółki, w tym inwestycje, fakt zakończenia z dniem 30 czerwca 2016 r. programu Ministerstwa Zdrowia pn. (...), konieczność spłaty zobowiązań wobec wspólników i innych okoliczności wpływających na otoczenie rynkowe w horyzoncie dłuższym niż rok kalendarzowy nie może uzasadniać pozbawienia wspólników dywidendy za 2016r. w sytuacji znacznej nadwyżki finansowej wykazanej za 2016r. w sprawozdaniu finansowym pozwanej spółki.

Brak podstaw do zastosowania art. 5 k.c. Zasadnie uznano, że roszczenie powoda zasługuje na ochronę. Zaangażowanie się przez powoda w działalność medyczną o charakterze konkurencyjnym oraz ryzyko wykorzystania przez powoda środków przypadłych z dywidendy na rozwijanie tej działalności nie może unicestwiać jego praw korporacyjnych. Trafnie wskazano, że spółka posiada w tym zakresie potencjalnie odrębne i adekwatne środki ochrony prawnej.

Mając to wszystko na uwadze, apelacje obu stron, jako pozbawione uzasadnionych podstaw prawnych nie mogły odnieść skutku.

W tym stanie rzeczy, na podstawie art. 385 k.p.c. orzeczono, jak na wstępie.

O kosztach postępowania apelacyjnego postanowiono stosownie do brzmienia art. 100 k.p.c. – mając na uwadze wynik tego postępowania.

SSA Irena Piotrowska